Boston Medical Library
in the Francis A. Countway
Library of Medicine ~ *Boston*

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Open Knowledge Commons and Harvard Medical School

http://www.archive.org/details/michaelisernesti00ettm

MICHAELIS ERNESTI
ETTMULLERI,

Phil. & Med. Doct. in Academia Lipſienſi Anat. & Chir. P. P. Extraord. Facult. Med. Adſeſſoris, & Naturæ Curioſorum Collegæ

EPISTOLA PROBLEMATICA,

Ad Virum Clariſſimum

FREDERICUM RUYSCHIUM

M. D. Anatomiæ & Botanices Profeſſorem,

DE

OVARIO NOVO.

AMSTELÆDAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS, 1715.

Clariſſime & Experientiſſime

V I R.

TUas denuo pulſo fores, cujus cognita ſatis atque perſpecta eſt in admittendis non minus quàm benevolè excipiendis quibuſvis diſcere cupientibus promptitudo. De Cortice Cerebri Tecum ante hos 14. annos agere, benignè permiſiſti; jam a Cœlo ad Terram Microcoſmi, a ſumma ad imam corporis partem me confero. Uterus ſcilicet in ſcenam jam producendus eſt, ad quem ſerenum, ut ſoles, *Vir Clariſſime*, vultum convertere ne dedigneris, obnixè rogo.

In generationis negotio, utut ſummo adhuc myſterio, à Recentioribus tantum non omnibus creditum hactenus fuiſſe, noſti, ſub fœcundo coitu ſive ipſum ſemen virile, ſive auram ſolummodo ejus genitaem per vaginam in uterum immiſſam ex hoc vel mediante ſanguinis circulo, vel immediatè per tubas Fallopianas ad ovarium ſeu teſticulos muliebres penetrare, ibidemque unum alterumque ovulum actuare ſeu imprægnare. Ante 7 annos vero Diſſertationem conſcripſit hic loci Dominus D. MART NUS NABOTH, Vir in ſecandi arte peritiſſimus; in qua commune hoc aſſertum non ſolum labefactare, quin & novum illudque verum ſe inveniſſe ovarium dicit. Ut igitur diſtinctè rem proponam, quomodo Medici ſuum hactenus invenerint ovarium, primum narrabo; hinc quomodo Dominus Dr. NABOTH hoc ipſum deſtruere; novumque ei ſubſtituere conatus ſit, exponam; tum pro quo Veteres æque ac Recentiores ovulum hoc Nabothianum habuerint, ediſſeram; ac denique quo applauſu hactenus novum hoc ovarium fuerit exceptum, palam faciam.

Communis Veterum erat diſtinctio inter animalia Ovipara & Vivipara: quibus ultimis quoniam genus humanum accenſebatur, non ſolliciti erant Medici de ovis humanis inveſtigandis. Ex quo vero HARVEUS ductu FABRICII *ab* AQUAPENDENTE, hanc diſtinctionem ad excluſionem tantum, non vero ad primam formationem fœtuum eſſe reſtringendam, docuerat, omnia omnino

animalia ex ovo naſci adſtruxerat, atque analogiam inter pennatorum aliorumque animalium ova oſtenderat, nullus non humana ova inveſtigandi omnes animi nervos intendebat. Primus tamen omnium JOHANNES *van* HORNE in *Epiſtola de Genitalibus* Anno 1668. *quod eſt ovarium in oviparis, teſtes eſſe muliebres*, diſertè enuntiabat, utpote qui perfecta ova intra ſe contineant, humore ſcatentia, & pellicula propria circumcincta. Quem ſequebatur NICOLAUS STENO *in Elementorum Myologiæ Specimine*, & JOHANNES SWAMMERDAMMIUS *in Miraculo Naturæ*, atque REGNERUS de GRAAF de *Mulierum organis generationi inſervientibus*, aliique ſucceſſu temporis plures. Quanquam primam hujus inventionis gloriam CAROLUS DRELINCURTIUS *in Lucubrationibus Hiſtoricis & Phyſicis de Fœminarum ovis* ſibi tribuere maluerit. In qua ſententia eo magis confirmabantur, cum THEODORUS KERCKRINGIUS Anno 1671. in *Anthropogeniæ Ichnographia* fœtus humani rudimenta in illis ovulis inveniri demonſtraret, & fœtus trium aut quatuor dierum, quindecim dierum, trium ſeptimanarum, unius menſis, & ſex hebdomadum ex illis ante oculos poſuiſſet. Ex quo denique Dominus *de* S. MAURICE in *Epiſtola ad Dominum de la Cloſure* Anno 1682. Pariſiis perfectum fœtum in dextro ovario poſt matris mortem ſe vidiſſe teſtabatur, teſticulos muliebres genuina continere ovula, a nullo Medicorum negatum iri, omnes confidebant.

Negavit tamen id ipſum Dominus D. NABOTH, cujus mentem ut plenius aſſequaris, *Vir Clariſſime*, haud ægrè feres, ſpero, quod ipſiſſima ejus verba ex ſupra laudatæ Diſputationis §. XI. XII. & XIV. allegem. Sunt autem iſta hujus valoris: §. XI. „ Quoniam varia obſtant, cur in teſtium veſiculis, veluti ovulis „ veris, conceptionem haud fieri mihi perſuadeam, è diverſo a„ liud ovarium genuinius in utero ipſo vidiſſe viſus mihi fuerim, „ veniam merebor, ſi morbos tubarum & teſticulorum, non ve„ rò ovarii novi, ſterilitatis inter cauſas neglexero. Conceptio„ nem namque fieri poſſe abſque ullius in teſticulis fœmineis veſi„ culæ ſubſidio, docent eæ mulieres, quæ conceperunt atque pe„ pererunt, veſiculis tamen omnibus in teſtibus caruerunt. Pro„ voco primum ad puerperam à Domino D. JOHANNE CHRI„ STIANO SCHAMBERGIO, Profeſſore in hac Academia ſu„ perioribus annis celeberrimo Anno 1703. Menſe Decembri diſ-

„ ſectam

„ ſectam, cum mox a partu difficili vitam cum morte commutaſ-
„ ſet. In hac, abdomine inciſo, ingens ſtatim in oculos incurre-
„ bat teſtium moles, ordinarium quadruplo exſuperans, atque
„ intra ſe non veſiculas & glandulas, ſed multam pinguedinem
„ cum pilis intermixtis comprehendens: pilorum alii erant longio-
„ res, longitudinem digiti adæquantes, alii breviores, in extre-
„ mitate una radicem, in altera cuſpidem inſtar perfectorum pi-
„ lorum obtinentes, nulli tamen tunicæ, ſed ſoli pinguedini in-
„ hærentes. Provoco dein ad fœminas, quæ liberorum extite-
„ runt matres, etiamſi teſtes habuerint ſcirrhoſos & omnibus ve-
„ ſiculis vacuos. Sic Anno 1701. multis Medicinæ ſtudioſis præ-
„ ſentibus, fœminam 34. annorum diſſecui, cujus uterque teſtis,
„ magnitudine fere pugni, totus cernebatur ſcirrhoſus, nequicquam
„ veſicularum vel glandularum exhibens, ſed inſtar cartilaginis
„ fere ſe habens. Sic in fœmina honeſta, 36. ætatis annum a-
„ gente d. 29. Jul. Anno 1704. inciſa, uterque pariter teſtis pomi
„ majoris magnitudine ſuperficiem ſatis inæqualem, & ex viginti
„ quaſi nucibus avellanis coagmentatum oſtendebat, nec alia cor-
„ puſcula ſubſtantiæ perquam duræ ac fermè cartilagineæ internam
„ eorum molem conſtituebant.

§. XII. „ Tubas vero Fallopianas nec ſemini virili ad teſtes, nec
„ ovulo etiam ab hiſce ad uterum transferendo inſervire, facile
„ comprobabunt fœminæ omnes, quarum poſt partum & obitum,
„ tum ab aliis, tum à me apertarum, tubas cum teſtibus ſtrictiſ-
„ ſime coaluiſſe, aliquoties obſervavi. Comprobabunt idem non
„ minus canes fœmellæ, quæ feliciter fœtus conceperunt, con-
„ ceptoſque ediderunt, poſtquam tubæ Fallopianæ juxta ornamen-
„ ta foliacea utrinque ante congreſſum ita conſtrictæ eſſent, ut
„ ſic latera ipſarum ſucceſſive potuerint coaleſcere. De novo au-
„ tem ovario cogitando anſam præbuit Anatomia publica, quam
„ ex ſpeciali mandato Electorali Experientiſſimus JOHANNES
„ FRIDERICUS ORTLOB, Anat. & Chir. Prof. Extraord.
„ (nunc beatus) Anno 1694. Menſe Janurio adminiſtrabat. Etenim
„ cum viſcerum præparatio mihi concrederetur, inter reliquas par-
„ tes corporis cervicem uteri teretem, craſſum atque exterius con-
„ tactu durum & turgidum, interius vero, cum eum inciderem,
„ veſicularum ſive ovulorum plenum ita obſervare contigit, ut
„ ovula ipſa multum pariter turgerent, atque duritiem externam
„ cervicis formarent, humorem continentes, qui coctione levi

„ concreſceret. Quales veſiculas, pro ovulis genuinis a me re-
„ putatas, etiam poſtmodum in quamplurimis ſexus ſequioris ca-
„ daveribus tum publicè, tum privatim & hic & Halæ Magde-
„ burgicæ diſſectis non ſolum annotavi, ſed & Domino D. FRI-
„ DERICO HOFMANNO, Conſiliario & Archiatro Regio
„ Pruſſico ac Prof. Publ. Medicinæ Primario in Academia Fri-
„ dericiana celeberrimo, Domino D. JOHANNI WILHELMO
„ PAULI, Anat. & Chirurg. Prof. Publ. in Academia Lipſienſi
„ celeberrimo, Domino D. JOHANNI CHRISTIANO
„ SCHAMBERGIÆ, Lipſiæ quondam Anat. & Chirurg. Prof.
„ Publ. celeberrimo, multiſque Medicinæ alumnis demonſtravi.
„ Ovarii ſiquidem muliebris novi nomine nihil aliud intelligo,
„ quam veſicularum, ceu verorum ovulorum, in cervice cumpri-
„ mis uteri, conceptioni quam maximè deſtinatorum conge-
„ riem.

§. XIV. „ Ovarium ſiquidem novum in commodo deprehen-
„ ditur loco, in ipſa videlicet, prout jam indigitatum, cervicis
„ uteri ſuperficie interna, quam omnem fere, ad infimam uſque
„ cavitatis fundi uterini partem occupat, egregiè imprimis veſicu-
„ lis in fœmellis viro maturis turgens. Aliquando tamen veſicu-
„ læ etiam nonnullæ limbum ſive circulum orificii interni, quo
„ cum vaginam reſpicit, excurrunt interdum, licet rarius in cavi-
„ tate quoque fundi uterini una vel altera occurrit. Et licet ova-
„ rium tale ſit ſimplex, ſubinde nihilominus in circumferentia cer-
„ vicis interna fere inſtar binarum arbuſcularum cum ramulis ex-
„ panſarum atque fructibus conſpicitur. Cujuſlibet veſiculæ figu-
„ ram rotundam ſeu ovalem quodammodo præ ſe ferentis, pars
„ tertia circiter extra internam cervicis uterinæ ſuperficiem promi-
„ net, duæ vero partes ſubſtantiæ cervicis immerguntur, cum
„ eadem veluti continuatæ. Magnitudine non minus ac numero
„ veſiculæ dictæ ſatis variant, dum earum aliæ piſum majus, aliæ
„ minus, nonnullæ ſemen cannabis, plures grana milii, magnitu-
„ dine æmulantur; in ſubjectis junioribus veſiculas plures & mi-
„ nores, in natu majoribus majores & germen promptius, in ſenio-
„ ribus eaſdem pauciores videre licuit. Propter veſicularum au-
„ tem protuberantiam æque ac propter fibroſam ſive celluloſam
„ cervicis figuram non poteſt non ovarium integrum apparere in-
„ æquale.

Omnem

Omnem interim Anatomicorum conſpectum non effugerunt hactenus hæc corpuſcula Nabothiana, modo ipſis tam felicibus eſſe licuerit, ut pro ovulis illa habuerint. Sic primo loco REGNERUS de GRAAF loc. cit. cap. 8. *Notandum*, inquit, *hic in, uteri collo inter rugas ſeu fibras potius ſæpenumero hydatides diverſæ magnitudinis reperiri.* Poſt eum audiendus eſt Dominus *des* NOUES, qui in ZODIACI MEDICO-GALLICI ANNO III. *pag.* 20. *ſqq.* hæc habet verba: *A me obſervatum eſt, uteri illam partem, quæ in vaginam deſinit, vocaturque orificium internum, non modo ſtructuram obtinere eo modo conformatam, ut maſculino ſemini introitum facilem concedat conceptionis tempore, concepto fœtui tempore partus exitum permiſſura, ac præterea, ſi ita lubet, ſanguini menſtruo, id quod ab Anatomicis omnibus eſt proditum; ſed & etiamnum ideo conſtitutam eſſe, ut conceptaculi vicem præbeat ſpeciei ſingulari materiei ſpermaticæ, quam neceſſitatis tempore eundem in locum effundat, in quem effunditur coitus tempore ſemen maſculinum.*

Obſervationem hanc conſecutus ſum mediantibus tribus ex ordine diſſectionibus trium cadaverum muliebrium, rei veritatem confirmantibus, atque has ideo exhibeo circumſtantias:

I. *Mediocri facta expreſſione prædicti orificii illius membrana exterior variis in locis inæqualiter turgebat, effingens quoſdam tumores ſubrotundos.*

II. *Fortiori adhibita compreſſione materia prædicta guttatim prodibat per foraminula quædam ex prædictis protuberantiis vel tuberibus propemodum magnitudine & forma illa referentia, quæ conſpiciuntur in parte virili, Veromontanum dicta.*

III. *Leviter ſcarificata parte illa cuſpide ſcalpelli falcati, adhibitaque vehementiſſima expreſſione, illico exiliere inſignes flocci ejuſdem materiæ ſupra unamquamque ſcarificationem.*

IV. *Paucis, nequaquam diſſidebat ab illa, quæ ſe in virilibus teſtibus exhibet, colore, conſiſtentia, ac proinde omnino alia erat ab humore oleoſo, quem in libidinis ſtimulis profundunt mulieres, cujus originem vulgo deducunt a quibuſdam glandulis infra glandulam vaginalem ſitis.*

Denique in ſcenam produco JOHANNEM BAPTISTAM MORGAGNUM, qui in *Adverſariis Anatomicis primis* Anno 1706. publicatis §. 32. ita dicit: *Sive ego mulierum, ſeu vaccarum uteros ſecem, eadem mihi, quæ innumeris quoque proſectoribus,*

bus, lenti muci & limpidi, niſi quod ad flavum nonnihil vergit in ſumma vagina, itemque in cervice copia occurrit. Qui autem ſuccus in ſuprema cervicis parte eſt, reliquoque utero, quique eſt in tubis Fallopianis, is vero mihi ſatis diſſimilis videri ſolet; ut illius propterea deſcripti muci ſcaturigines & fontes in ipſa cervice, oſculoque uteri quærendos credam. Quos dum aſſiduè perquiro, ecce quaſdam veſiculas animadverto, varia magnitudine, omnes vero ſubrotundas, aut ovales, internam prope totam cervicis faciem confertis agminibus obtinentes. Hæ non mihi primo obſervatæ ſunt; namque eas ibidem ſæpenumero comperiri, auctor olim fuit GRAAFIUS *de Mulierum organis* cap. 8. *quas poſtea* BARLIUS, vid. *les nouvelles decouvertes &c. Tom. III. Lib. II. c.* 2. atque ORTLOBIUS *Hiſtor. Part. & Oecon. &c. Diſſert.* 34. *confirmavêre, & Præſtantiſſimus quoque* LITRIUS *Memoires de l'Acad. Royal. des Scienc.* 1701. *pag.* 294. *obſervavit. Attamen ſuſpicatus interdum ſum, eaſdemne iſti, quas ego, veſiculas conſideraverint, cum plerique eorum hydatides eſſe, judicent, addatque* ORTLOBIUS, *eum, qui inerat, humorem ab inflicto iiſdem vulnere non ſine ſaltu prorupiſſe. Utut eſt, certè ego, lentum ſemper iſtum humorem, ſeu potius mucum eſſe, obſervavi, quem ex iis veſiculis multum exprimo, quemque ſicuti cum liquore hydatidum, quæ circa teſtes, tubaſque occurrebant, aliquando comparatum, magnopere inveni diſſimilem, ita ejus muci, qui in cervice, & ſumma vagina eſt, nunquam non ſimillimum animadverti. Porro eæ veſiculæ nunc plures, alias pauciores intimæ cervicis tunicæ ſunt intertextæ, ita uti ex altera parte in cervicis cavitate promineant, ex altera intra ejus ſubſtantiam ſeſe recondant; Et veſiculæ quidem in plurimis hæ ſunt. Minus ſæpe autem in ſuprema cervice, circumque uteri orificium inveni, etſi aliquando hoc ipſum vidi confertiſſimis agminibus exornatum. An autem in hiſce partibus, inque tota etiam cervice, quando nempe in hac quoque deſiderantur, multo eæ veſiculæ ſint minores, anne potius altè intus conditæ ſint, merito aliquis ſuſpicetur. Ego quidem ex uteri oſculo, nullis apparentibus exterius veſiculis, multos circumquaque globulos deſcripti muci aliquando expreſſi, vidique præterea veſiculas aliquot intra cervicis ipſius ſubſtantiam penitus latentes; quas & Clariſſimum* MERGUM *Hiſtoire de l'Academie Royale des Sciences* 1701. *pag.* 40. *intra oſculi uterini ſubſtantiam comperiſſe, non ignoro: ſuntque eædem*

facile

facile ea ſeminis conceptacula, quæ nempe Mr. DES NOUES *obſervatione paulo ante referebam. Quæ cum ita ſint, veſtræ eſt peritiæ, Academici, utrum eæ veſiculæ ſint veræ hydatides, judicare. Ego ſane non multum ab eo abſum, ut eſſe glandulas concipiam, unde is lentus & glutinoſus mucus deſtillet, qui præter cæteras, quas ſupra attigimus, utilitates, hanc etiam præſtet, ut in prægnantibus, ſive ea concepti ſeminis vis ſit, ſive primo contractum, ut multi volunt, ipſius uteri orificium morari cogat, atque concreſcere; certe longe denſior & ſpiſſior factus, cum poſtea ulterioribus geſtationis menſibus orificium id diducatur, ſubeuntis aëris injurias oportuniſſime defendat. Cæterum an ad muci ejuſdem ſeparationem is quoque glanduloſus plexus conducat, quem aliqui infra uteri orificium ſtatuunt, me vero nunquam animadvertiſſe, confiteor; imprimis autem, an eæ veſiculæ ſint hydatides, anne ſint glandulæ, veſtrum, ut dixi, judicium facio; ego in re hac nihil certi propono.*

Et meam ſi allegare experientiam fas eſt, hæc corpuſcula frequentius circa cervicem uteri, imo aliquando unum alterumque in ipſa Tuba Fallopiana, quotieſcunque hactenus cadaver fœmininum ſecandi copia in noſocomio noſtro concedebatur, vidi, meiſque Auditoribus demonſtravi.

Ad applauſum denique ordo me ducit, quo ovula Nabothiana hactenus fuerunt excepta. Primum igitur ſiſto Dominum Dr. BENJAMINUM BENEDICTUM PETERMANNUM, qui in Decadis II Obſervatione IX. ita loquitur. „ Duo reperiri in " ſexu ſequiori ovaria, communis eſt Anatòmicorum ſententia. " His autem tertium adhuc addere nonnullis placet, de quo Di- " ſputatio de ſterilitate, ſub Domini D. NABOTH, Exercitatiſ- " ſimi alias Anatomici, præſidio habita, conſulenda. Utrum autem " experientia & ratione hoc ipſum confirmari poſſit, impræſentia- " rum non diſputabo. Nihilominus ex principiis Anatomico-Pa- " thologicis demonſtrari poſſe confido, in affectibus cachecticis, " hydropicis, & tumoribus œdematoſis internorum viſcerum glan- " dulas ſtatum quendam præternaturalem induere: ſiquidem has " in non paucis cadaveribus diſſectis quam maxime ſcirrhoſas, & " ad hydatides Galeni referendas, obſervare nobis licuit. Memo- " rabile jam referre lubet exemplum in cadavere meretricis hydro- " pe extinctæ, in noſocomio annotatum. In hoc enim ab extra " deprehendimus glandulas circa cervicem uteri, ovariorum ma-

" xime ſimiles. Illis autem diſſectis nihil aliud ſe offerebat, quam " lympha, uti aliàs in glandulis hydropicorum, viſcida, rugæque " ſimul vaginæ uterinæ partim excreſcentiis carnoſis, partim glan- " dulis ſcirrhoſis inſtar globorum minorum refertæ conſpiciebantur. " tur. Orificium uteri internum ſatis erat amplum, ut digiti craſ- " ſioris cuſpidem excipere poſſet. Ovarium dextrum lapillis non- " nullis inſtar granorum milii turgidum conſpiciebatur. Quibus " circumſtantiis rite perpenſis ex principiis Anatomico-Phyſiolo- " gicis concludimus, glandulas jam dictas ſcirrhoſas neutiquam " pro ovario illo novo ac tertio haberi poſſe. Interim diffiteri " haud vereor, interdum ovulum, aut fœcundatum aut ſterile " ſede ſua naturali delapſum, per tubam Fallopianam in mulieri- " bus, fluore albo laborantibus, partim propter lubricitatem fi- " brarum motricium ad cervicem uteri uſque deferri, partim hu- " jus peripheriæ propter viſciditatem annecti, imo fœtum ipſum " in tuba Fallopiana concipi poſſe: uti talis tubaria conceptio non " ſolum ordinario fit in brutis, cornibus nempe horum uterinis, ſed " etiam extraordinario modo in hominibus præter experientiam " ELSHOLZII in eleganti Tract. de Conceptione Tubaria, " RIOLANI, ISBRANDI DIEMERBROEKII in A- " natomia, MATTHIÆ TILINGII, aliorumque, mihi " ipſi ſub B. Parentis directorio in aliquot cadaveribus diſſectis, " ſine ullo novi ovarii conceptu animadvertere licuit.

Cui adjungo Dominum *CHRISTIANUM FRIDERICUM BUTTIGER*, Medicinæ Doctorem, qui in *Diſputatione*, in qua *fœtum non ante conceptionem in ovulo præexiſtere*, ſed poſt eandem formari docet, anno 1708. hîc loci publice defenſa hæc habet verba:

§. VII. " Quæ cum ita ſint, liceat mihi modeſte diſſentire à " ſententia negante, teſtes vera ovaria eſſe. Neque enim, quæ " objicitur, obſervatio, qua puerperæ alicujus cadavere inciſo, te- " ſtes omnibus veſiculis privati, e contrario autem multa pingue- " dine cum intermixtis pilis referti animadverſi ſunt, mulieres abs- " que teſtium ope concipere poſſe, probat ideo quod fœminæ il- " lius teſtes intra illius temporis ſpatium, quo in utero geſſit, ve- " ſiculis orbari, aut antea jam ex parte quidem morboſi, unam " tamen alteramque veſiculam adhuc integram comprehendere " potuerunt, indeque non mirum, quod fœmina illa, etſi puer- " pera fuerit, nullas tamen in teſtibus poſt obitum oſtenderit ve- " ſiculas; nec illico efficitur; quod ideo ſine teſtium ope conce- perit,

" perit. Multo autem minus inde aſſerto robur accedit, quod
" non paucæ fœminæ poſt fata ſcirrhoſos habere teſtes obſervatæ
" fuerint, cum tamen, ipſas complurium antea liberorum matres
" fuiſſe, conſtiterit. Poteſt enim hoc facile uſu venire, nec ta-
" men ulla nos urget neceſſitas inferendi, quod ideo conceperit
" fœmina ſine veſiculis. Nam, ſi, aliquem hepatis, lienis, aut
" alius cujuſdam viſceris ſcirrho laborare, poſſibile eſt, qui tamen
" ante unum alterumve annum proſpera valetudine uſus fuit; quid-
" ni etiam fœminæ, liberorum antea matres factæ, intra illud
" temporis ſpatium, uno nempe alteroque ante obitum anno,
" ſcirrhum contrahere poſſint. Quamobrem nullum mihi relinqui-
" tur dubium, quin hæ omnes foeminæ utero conceperint, dum
" adhuc veſiculas in teſtibus incluſas continuerunt, poſtquam au-
" tem omnis illorum ſubſtantia ſcirrho occupata eſt, parere etiam
" deſierunt. Idque eo lubentius mihi perſuadeo, quo certius con-
" ſtat, quod pleræque foeminæ, quas ſcirrhoſos aliove morbo vi-
" tiatos teſtes habere, in vivis conjectura, in demortuis autem
" anatomia detexit, ſteriles ſemper repertæ ſint, eamque ob cau-
" ſam teſtium morbi non immerito ab omnibus recentioribus æque
" ac veteribus Medicis inter veras ſterilitatis cauſas numerentur.

§. IIX. " Quare haud equidem magis nobis veriſimile fit, con-
" geriem illarum veſicularum, quæ interdum in cervice uteri re-
" peritur, verum ac genuinum ovarium eſſe, cum rationes, qui-
" bus hoc ipſum ſtabilitur, ad accuratioris judicii lancem appen-
" ſæ, non debitum habere pondus momentumque deprehendan-
" tur. Sic enim non, ut dicitur, interna cervicis uteri ſuperficies
" locus ovarii commodus eſt, ſed incommodiſſimus, ovulorum-
" que conſervationi plane adverſus. Siquidem inter omnes con-
" ſtat, quod partus tempore nulla fere pars uteri magis injuria
" afficiatur, quam ipſa ejuſdem cervix; quippe cui egreſſum mo-
" liens foetus vehementer capite innititur, eandemque mirum in
" modum diſtendit, ut facilis ſit conjecturæ locus, quod vix ali-
" ter fieri poſſit, quam ut hac ratione ovula ibi hærentia multum
" lædantur, penituſque intereant. Quod ipſum quoque dicen-
" dum foret de iis ovulis, quæ ſuperioris orificii uterini limbum,
" vaginam reſpicientem [3], occupant. Hæc profecto ovula, cum
" jam extra cavitatem uteri conſtituta ſint, à ſemine virili foecun-
" data non ſurſum ad uterum adſcenderent, ob arctiſſimam uteri
" conſtrictionem, ſed proprio potius pondere in vaginam delapſa

" inutiliter excernerentur. Quin ſi viris fide dignis credere fas " eſt, talis novi ovarii locus matri quoque pernicioſus eſſet. Di- " citur enim Clariſſimus Dominus FASCHIUS aliquando ob- " ſervaſſe, quod honeſta quædam & nobilis foemina propter ovu- " lum, nimis profundè ad uteri cervicem demiſſum, ibique in- " crementum capiens, vita privata ſit, idque ideo, quoniam tan- " tæ extenſioni inſueta pars hæcce ac increſcente foetu tandem ru- " pta eſt, foetuſque in abdomen tranſmiſſus, quem poſt cada- " veris inciſionem inteſtinis quaſi inſtratum invenerunt. vid. BER- " TUCHII Diſſert. de ſterilitate, ſub præſidio Dn. FASCHII ha- " bita. Quamobrem ſi natura præter ſolennem legem, quam in " reliquis omnibus animalibus perpetuo ſervat, in ſolo homine o- " varium cavitati uteri includere voluiſſet, exiſtimaverim, quod " potius fundum uteri, ubi naturaliter ovula accreſcere ſolent, " tanquam ſedem aptiorem delegiſſet, nec ovula in eo poſuiſſet " loco, unde poſt foecundationem iterum divelli, ac ſurſum ab- " lata fundo demum uteri adfigi neceſſario debeant. Quod ſi igi- " tur inter præcipua genuini ovarii requiſita aptitudo loci non ul- " timas tenet, multo potiori jure, teſtes mulierum vera ovaria " eſſe, contendere poſſumus, utpote qui ejusmodi aliquem locum " nacti ſunt, quem ſive tuendorum ovulorum ratione, ſive alio quo- " cunque reſpectu conſideres, aptiſſimus ſemper eſt, atque miran- " dam Summi Numinis providentiam non obſcurè prodit. Quæ " de conceptione canis, cujus tubæ in fimbriatis extremitatibus li- " gatæ fuerunt, referuntur, fidem pene ſuperant, & quoniam " alia exempla in contrarium adduci poſſunt, nihil evincunt.

§. IX. " Sicut autem novi ovarii locus parum congruus eſt; " ita etiam veſiculæ, è quibus conſtat, non, ut perhibetur, pla- " centæ uterinæ, chorii ac amnii, nec non vaſorum umbili- " calium rudimenta habent. Quodſi enim à vaſorum ſanguifero- " rum præſentia ad placentæ rudimentum argumentari liceret, " eodem jure perhibere poſſemus, quod & hydatides & veſiculæ " in teſtibus contentæ, quas ſupra cum Clariſſimo MALPI- " GHIO principium glanduloſi corporis appellavimus, placen- " tæ primordiis gaudeant, utpote quas copioſa vaſa ſubire ac per- " reptare laudatiſſimus Auctor, aliique docent. Quinimo cum " placenta uteri nunquam in adultis duas tertias; ſed vix tertiam " occupet partem, rudimentum quoque iſtud valde dubium at- " que incertum redditur, ſiquidem magnam res veritatis ſpeciem

habet

" habet, quod, ſi pars illa veſiculæ verum eſſet placentæ principium, eandem quoque in recentioribus pariter ac adultis ovis proportionem ſervaret, neque in his tertiam duntaxat, in illis autem tres omnino occuparet partes. Simili ratione tertia illarum veſicularum pars, quæ à connexione libera prominet, & membranoſa eſt, neutiquam ideo pro chorii & amnii rudimentis haberi poteſt, quoniam in ovis præſertim majoribus non difficulter in duas lamellas diſcerpi obſervatur. Nam & veſicularum, in teſtibus comprehenſarum, tunicæ adhibito ſtudio in lamellas dividuntur, neque tamen ideo in verorum ovulorum numerum, ut ipſi contrariæ ſententiæ Authores fatentur, ſunt referendæ; & hydatides docente Domino de GRAAF de Mulier. Ovar. duplici ordinarie tunica conſtant, quarum interior, licet tenuiſſima ſit, ab exteriori haud difficulter ſeparatur, cum tamen nemo facile, has veris ovulis eſſe annumerandas, adfirmare audebit. Quin, ſi expertis credere fas eſt, eam ipſam ob cauſam, quoniam facile in lamellas dividuntur veſicularum illarum tunicæ, vera ovula non ſunt, & conſequenter nullum habent chorii & amnii rudimentum, ſiquidem laudatiſſimus de GRAAF hoc ipſum intercedere diſcriminis inter vera ova atque hydatides, quod harum membranæ facile, illorum autem difficulter in lamellas diſpeſcantur, ibidem adfirmat.

§. X. " Eodem fere modo comparatum eſt funiculi umbilicalis rudimentum, quod ovulorum ſuorum liquori innatare atque fibrillæ ſpeciem præ ſe ferre dicitur. Non enim aliam invenio hujus rei probationem, niſi hanc; fibrilla innatat veſiculæ, ergo fibrilla illa eſt funiculi umbilicalis rudimentum. Certe etiam hydatidibus interdum aliquid fibrilloſi aut heterogenei innatat, quod tamen æque minus pro funiculi aut foetus rudimento haberi poteſt, ac fibrillæ ſanguini innatantes. Accedit, quod fibrilla illa, in ovuli colliquamento obſervata, adeo ſubtilis fuerit, ut oculis uſurpari vix potuerit, adeoque utrum ejus ſtructura cum funiculo umbilicali conveniat, nec ne, penitus ignoremus. Ad contrarium itaque potius amplectendum, partim præſens diſſertatio, qua nullam foetus ante conceptionem præexiſtere delineationem, probaturi ſumus, hortatur, partim quoque obſervationes, primordium fœtus funiculi rudimento prius in conſpectum venire, teſtantes, ſuadent. Nullum enim eſt dubium, quin, ſi fibrilla, quam ſe obſervaſſe contendunt, verum fuiſſet funiculi umbilicalis rudimentum, non prius, quam

„ ipſum corporis primordium in oculos incurriſſet, quod ta-
„ men factum ipſi referunt, dicentes, ſe illud duntaxat ocu-
„ lis detexiſſe, hoc autem non difficulter mente concipere po-
„ tuiſſe. Neque vero eſt cur aliquis ſibi perſuaderi patiatur,
„ majoris momenti eſſe, quod veſiculæ illæ inſtar albuminis
„ ovi coctione inſpiſſari dicantur. Tametſi enim mihi non-
„ dum occaſio obtigerit, in rem hancce inquirendi, libenter
„ tamen iſtud largiar, probe gnarus, quod non omnis vero-
„ rum ovulorum formalitas in inſpiſſatione conſiſtat, ſed alia
„ præterea requirantur. Id quod contrariæ ſententiæ defen-
„ ſores nolentes quaſi fateri coguntur, utpote qui negant, te-
„ ſtes muliebres vera ovaria eſſe, aut genuina complecti ovu-
„ la, cum tamen, illa coctione inſpiſſari, certiſſimum ſit, &
„ quotidiana experientia confirmetur. Quodſi autem teſtium
„ veſiculæ, quæ tamen igne inſpiſſantur, vera ovula non ſunt,
„ firmiſſima quadam conſequentia efficitur, quod & novi o-
„ varii veſiculæ neutiquam ideo vera ovula appellari queant,
„ quoniam illarum liquor inſtar albuminis ad ignem conden-
„ ſatur, adeoque hoc etiam argumento nil probant. Quo-
„ rum de novo ovario in cervice uteri poſito ſententiam pe-
„ nitus evertit elegans NUCKII experimentum, qui referen-
„ te excellentiſſimo Domino BERGERO Lib. de Natura
„ humana p. 457. in cane fœmina tertio poſt congreſſum die
„ extraxit per vulnus, abdomini inflictum, ſiniſtri lateris cor-
„ nu, cujus ovarium jam duobus ovulis majuſculis notabiliter
„ conſpicuum vidit, idemque deinde inter ovarium & vagi-
„ nam medio loco ligatura arctiori conſtrictum, repoſuit, ac
„ vulnus obligatum intra octiduum ad cicatricem perduxit.
„ Vigeſimo primo ab injecta ligatura die canem ſecuit, & cor-
„ nu ſiniſtri partem ligaturam inter & vaginam vacuam & ina-
„ nem deprehendit. Quo profecto experimento nil clarius
„ eſſe poteſt, ſiquidem nemo non inde intelligit, quod, ſi o-
„ varium in cervice eſſet poſitum, fœtus quoque neceſſario in-
„ tra ligaturam & cervicem inveniri debuerint, ſpatio, quod
„ teſtes reſpicit, inani relicto.

Hunc excipit Dominus ANDREAS OTTOMARUS GOELICKE Med. Doctor ejuſdemque antehac in Fridericiana P. P. Extraordinarius, nunc vero in Academia Regia, quæ eſt Duisburgi Clivorum, Medicinæ Profeſſor ordinarius, qui Anno

Anno 1708. Halæ Magdeburgicæ Diſputationem habuit Medico-Forenſem, qua demonſtratur, *Partum octimeſtrem vitalem eſſe & legitimum*, & inter alia his uſus eſt verbis.

§. IX. „ Tria imprimis ſunt, quæ pro confirmatione ſen„ tentiæ ſuæ urgere videtur Dominus D. NABOTH. Pri„ mum eſt, quod novum iſtud ovarium in omnibus fœmellis „ ſemper & ſine diſcrimine temporis reperiatur. Multum „ ſane negotii ſibi faceſſeret Author, ſi propoſitionem hanc „ maxime univerſalem in omnibus ſubjectis ſemper & ſine „ diſcrimine temporis ipſa autopſia comprobare deberet. „ Fuerunt per totidem ſecula & adhuc ſunt multi perſpi„ caciſſimi, & ſi ita loqui fas eſt, ipſo Argo oculatiores A„ natomici, qui in totidem uteris cultro ſuo ſubjectis pro„ cul dubio veſiculas illas, utpote quarum aliæ piſi majoris, „ aliæ minoris, nonnullæ ſeminis cannabini, plures granorum „ milii magnitudinem ſecundum ejus obſervationem æmulan„ tur, obſervaturi fuiſſent. Profundiſſimum vero eorundem „ de his rebus ſilentium propoſitionis hujus univerſalitatem ma„ xime dubiam & ſuſpectam reddit, potiſſimum cum ad cor„ puſcula tantæ capacitatis videndum non requiratur oculus „ microſcopio Lewenhoeckiano aut Muſchenbroekiano de„ mum munitus, ſed vel ſemicœco, etiam invito & tale quid „ non quærenti, manifeſte ſeſe palpanda obtrudant. Et ne „ quid diſſimulem, contigit etiam mihi ante biennium, pu„ ellam quandam decem annorum in ſuburbio Hallenſi exa„ mini Anatomico ſubjicere, & cum jam tum temporis de „ novo ovario Lipſiæ invento muſſitarent Studioſi Medicinæ, „ cupiditas inceſſit animo, negotium iſtud rimandi curatius, „ adeoque non difficulter a matre puellæ obtinui, ut uterum „ cum annexis tubis domum mecum deferrem; ſed ingenue „ confiteor, me totam internam ejus ſuperficiem glabram, „ nullis tuberculis aut veſiculis aſperam aut inæqualem depre„ hendiſſe, etiamſi vel microſcopiis accuratiſſimis, quibus non „ deſtituor, uterum undiquaque luſtrarem: an oculorum he„ betudo, an ovulorum parvitas, an vero, quod probabilius, „ eorundem abſentia in cauſa fuerit, ex his facillimum eſt „ dijudicare.

§. X. „ Alterum, quod ipſum ad novam hanc hypotheſin „ ſtatuminandam commoviſſe videtur, eſt ovarii hujus ſim-

„ plici-

„ plicitas, ſive, quod ſolitarium ſit ſeu unicum, licet paulo poſt „ non obſcure ſibi contradicere videatur, dum aſſerit, quod „ licet ſit ſimplex, ſubinde nihilominus in circumferentia cer- „ vicis interna fere inſtar binarum arbuſcularum cum ramulis „ expanſarum atque fructibus conſpiciatur. Quod tamen hac „ vice non admodum urgebo, illud tantum breviter monitu- „ rus, iſtam organorum corporeorum ſimplicitatem providam „ ac ſolertem naturam ſedulò ſemper ac ſtudioſè ubivis evi- „ taſſe, adeoque homini binos oculos, binas aures, duas na- „ rium pinnas, duos renes, totidemque vaſa ſpermatica, duos „ teſticulos, duo ovaria, plures lobos pulmonum ac hepatis, „ paria ſemper nervorum tam ex cerebro, quam ex medulla „ ſpinali prodeuntia liberaliter indulſiſſe, idque eandem non „ niſi ſumma providentia feciſſe, ut altero horum organo- „ rum læſo vel corrupto, alterum nihilominus ſalvum eſſet ac „ ſuperſtes. Tantum igitur abeſt, ut imaginaria illa ovarii ſic „ dicti ſimplicitas aliquam foemellis prærogativam allatura, ut „ potius iiſdem in procreatione ſobolis ſummè noxia futura „ ſit. Tali enim ovario ſimplici ſemel deſtructo nulla ampli- „ us generationis actui medicina ſupereſt: cum econtra in du- „ plici ovario antiquo, altero læſo, alterum adhuc integrum „ ſit, & talis fœmella felix adhuc multorum liberorum poſſit „ eſſe mater, uti mulier apud Cyprianum, evidenter pro- „ bat.

§. XI. „ Sed tertium, idque princeps argumentum impri- „ mis ſuppeditat commodus ſitus ſeu locus, in quo ovarium „ novum deprehenditur, occupans quippe omnem internam „ cervicis uteri ſuperficiem, ad infimam uſque cavitatis fundi „ uterini partem, licet etiam nonnullæ iſtarum veſicularum „ limbum orificii interni excurrant, & nonnunquam in cir- „ cumferentia cervicis interna inſtar binarum arbuſcularum „ cum ramulis expanſarum atque fructibus eleganter conſpi- „ ciantur. Ecce quam pulcrum ovarium, in quo puſiones „ creſcunt, non aliter ac pira ac poma in arbuſculis. Lubens „ tamen agnoſco commodum iſtum ſitum ad immediatum ſe- „ minis maſculini contactum vividius ſuſcipiendum multum „ conferre. Sed quis non videt, ex tali fœcundo congreſſu „ non unum vel alterum puſionem, ſed integram eorum co- „ loniam eſſe prodituram, ſicuti non ſine ſingulari delectatio-

ne

„ ne a bombycibus ſæpenumero multas oculorum ſeries centuria-
„ tim ſemine illorum proſico conſperſas & fœcundas redditas
„ fuiſſe, obſervavi. Sed mulieres tamen ordinario non ſunt mul-
„ tiparæ.

§. XII. „ Aſt duriora adhuc fata miſerorum puſionum cervi-
„ cibus imminent, quia patria illorum, hoc eſt, veſiculæ ulterius
„ deſcribuntur, tanquam duabus partibus ſubſtantiæ cervicis im-
„ merſæ, & cum eadem veluti continuatæ, parte circiter tertia
„ extra internam cervicis uterinæ ſuperficiem prominente. Doleo me-
„ rito illorum ſortem: quis enim ipſos ex foveis iſtis profundiſſimis,
„ quibus immerguntur, liberabit? Quis credet, hoc pacto ullum
„ partum naturalem eſſe futurum, qui non bipaliô effodiendus,
„ aut cultris inciſoriis ex uteri cervice, cum qua non tantum con-
„ tinua, ſed etiam ad duas tertias partes immerſa ſunt ovula, ex-
„ ſcindendus ſit? Et unde conſtat tantum placentæ uterinæ vi-
„ cem explere, quantum ultra duas tertias ſubſtantiæ cervicis eſt
„ immerſum? Annon hinc ſequeretur, placentam uterinam ut plu-
„ rimum cervici uteri debere eſſe agglutinatam, adeoque non leve
„ foetui exituro objicere obſtaculum, quod tamen eſt contra in-
„ ſpectionem ocularem? cum placenta uterina fundo uteri con-
„ ſtanter adhæreat, licet in eo varius obſervetur naturæ luſus,
„ dum interdum in ſiniſtra, nonnunquam in poſteriore fundi u-
„ terini parte hæſiſſe deprehenſa eſt, quemadmodum in nuperri-
„ ma ſectione, quam in muliere quadam ruſtica, præſentibus qui-
„ buſdam auditorum meorum adminiſtravimus, eandem parti
„ uteri dextræ adhæſiſſe, clare conſpeximus. Unde vero porro
„ probabit D. Author, in veſiculis uterinis contineri germen,
„ id eſt, totum foetus corpuſculum, cum ipſemet fateatur, ſingu-
„ las foetus partes nullum oculum, optimis licet vitris armatum,
„ diſcernere poſſe? Iiſdem difficultatibus premuntur, quæ de
„ amnio & chorio tanquam membranis foetum involventibus &
„ funiculo umbilicali profert. Hæc vero omnia ſi dubia ſunt,
„ incerta & ex rationis tantum ſpeculantis conceptibus profecta,
„ uti ipſemet non negat, nemo nobis vitio vertet, ſi quæ juxta
„ leges hujus hypotheſeos adhuc reſtarent dubia circa conceptio-
„ nem, & inchoandam & perficiendam, exponenda, in aliud
„ tempus remittamus.

Atque hanc ſuam ſententiam de ovario Nabothiano iterum re-

 perit

perit Clariſſimus GOELIKE in *Hiſtoria Anatomiæ* ſuperiori anno in lucem divulgata, tandemque concludit pag. 183. *Verſatur autem in eo totius rei cardo & veſicularum iſtarum, quas nonnullis abuſive ſeminales vocare placet, certitudo & univerſalis exiſtentia, in quibuſcunque ſubjectis fœmineis Anatomice demonſtratur, qua demonſtratione hactenus deficiente, irritum ſane eſt, quicquid de uſibus & conſectariis in Phiſiologiam & Pathologiam inde reſultantibus diſſeritur. Stabunt ſane duæ illæ rationes in contrarium allatæ inconcuſſæ, quamdiu primo per obſervationes ſæpius iteratas & experientiam magis univerſalem non oſtenditur, veſiculas iſtas ſemper & in omnibus promiſcue foemellis, tam brutis quam humanis, & id quidem ſecundo non in ſtatu extraordinario ſeu morboſo, ſed quam maxime ſecundum naturam.*

Hæc duo quamdiu ſolide non præſtantur, non poterunt, qui talia ſero objiciunt, accuſari, fruſtra eſſe, quod veritatem rei Anatomicam ſollicitent, vel penitus univerſalem iſtarum veſicularum exiſtentiam negando, vel earundem naturalitatem, (ut ſic barbare cum aliis loquar), infringendo.

Habes hic, Vir Clariſſime, Hiſtoriam Ovuli Nabothiani: ſupereſt, ut pro ea, qua polles Authoritate, Judicem Te nunc præſtes, nec in ambiguo ulterius relinquas ordinem Medicum. De cætero ex animo opto, ut Supremum Numen ſufficientes corpori animoque vires largiri velit clementiſſime, quo in perpetuum Artis ſalutaris ornamentum & emolumentum, quicquid Curioſi adhuc condunt pretioſi Tui Theſauri, cum orbe Literato communicare valeas, quod animitus optat,

Clariſſimi Tui Nominis,

Cultor indefeſſus.

Dabam Lipſiæ,
die 6. *Maji* 1714.

D. MICHAEL ERNESTUS ETTMULLERUS.

COUNTWAY LIBRARY OF MEDICINE
QM
421
E77
RARE BOOKS DEPARTMENT